

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

« » _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
протокол № 12 від 17 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри _____

Світлана ХАРЧЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ЗМІ»

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С7 Журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: д. філол. н., проф., професор кафедри журналістики та мовної комунікації Семашко Т.Ф.

д. філол. н., проф., завідувач кафедри журналістики та мовної комунікації Харченко С.В.

д. філол. н., проф., професор кафедри журналістики та мовної комунікації Степаненко М.І.

к. філол. н., доц., доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Кочукова Н.І.

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни

Сучасна українська мова у засобах масової інформації (ЗМІ) відіграє ключову роль у формуванні громадської думки та мовної культури, впливаючи на сприйняття та трактування суспільних явищ. Мова сучасних українських засобів масової інформації є живим організмом, що постійно еволюціонує, наповнюється новими словами та виразами; виконує в інформаційному суспільстві роль своєрідної моделі національної мови; збагачує літературну мову, розвиваючи прийоми і методи дискусії та полеміки; відображає інтелектуально-креативний стан національної культури, національно-специфічний спосіб сприйняття і концептуалізації дійсності, а також когнітивну діяльність носіїв культури.

Дисципліна спрямована на те, щоб формувати усвідомлену висококультурну національно-мовну особистість; виробляти в майбутніх журналістів національно-свідоме ставлення до української мови як рідної та державної; удосконалювати й систематизувати мовну освіту майбутніх журналістів і виробляти у них стійку мовнокомунікативну компетенцію; підвищувати рівень орфографічної грамотності студентів при створенні фахових текстів; вдосконалювати вміння студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасних масмедіа, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета; аналізувати явища, процеси і закономірності розвитку сучасної української мови, усвідомлювати їхню суть; розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, їх пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	<i>Перший (бакалаврський)</i>	
Спеціальність	<i>С Соціальні науки, журналістика та інформація</i>	
Освітня програма	<i>С7 Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	420	
Кількість кредитів ECTS	14	
Кількість змістових модулів	12	
Курсовий проєкт (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форми контролю	Екзамен (1 семестр, 1 курс)	
	Екзамен (2 семестр, 1 курс)	
	Екзамен (3 семестр, 2 курс)	
	Екзамен (4 семестр, 2 курс)	
	Екзамен (5 семестр, 3 курс)	
	Екзамен (6 семестр, 3 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1,2,3	-
Семестр	I,II,III,IV,V,VI	-
Лекції	105	-
Практичні, семінарські заняття	120	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	195	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість аудиторних тижневих годин для денної форми навчання	3, 2, 2, 3, 2, 2	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування цілісного уявлення студентів про розвиток української мови та її самобутність, вивчення питань правопису та культури мови на сучасному мовному зрізі, ознайомлення з науковими концепціями вивчення питань кодифікації мовних норм; вироблення вмій і навичок у використанні фонетичних засобів мови, нормативного мовлення, правил правопису; відпрацювання практичних умінь слововживання, творення граматичних форм із дотриманням чинних норм сучасної української літературної мови; аналіз синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць, а також удосконалення навиків із пунктуації щодо літературних норм.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

Програмні результати навчання

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

прикладна наукова дисципліна. Розвиток української лексикографії.	15													
Разом за модулем 6	32	7	10					15						
Усього годин за 3 семестр	90	15	30					45						

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж ні	усьог о	у тому числі					усьо го	у тому числі					
л			п	ла б	ін д	с.р .	л		п	ла б	ін д	с. р.		

Модуль 7. Морфологія як розділ мовознавства. Морфеміка, словотвір														
Тема 24. Морфологія. Предмет морфології. Граматичне значення слова та його структура.	1		2	2			20							
Тема 25. Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства	2		2	2										
Тема 26. Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	3-5		6	6										
Разом за змістовим модулем 7	40		10	10			20							

Модуль 8. Лексико-граматичні класи в масмедійному дискурсі: традиції і новації														
Тема 27. Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	6-8		4	6			40							
Тема 28. Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови	9-11		4	8										
Тема 29. Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі	11- 12		6	4										
Тема 30. Процесові поняття	13		2	2										
Тема 31. Службові частини мови (службові слова морфеми) у ЗМІ	14- 15		4	4										
Разом за модулем 8	80		20	20			40							
Усього годин за 4 семестр	120		30	30			60							

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж ні	усьог о	у тому числі					усьо го	у тому числі					
л			п	ла б	ін д	с.р .	л		п	ла б	ін д	с. р.		
Модуль 9. Словосполучення														

членами.														
Тема 42. Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням.	3-4	8	2	2										
Тема 43. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення	5	4	1	1										
Разом за модулем 11			5	5				10						
Модуль 12. Складне речення														
Тема 44. Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень	6	4	2					20						
Тема 45. Складносурядні речення і їх різновиди.	7-8	7	2	2										
Тема 46. Складно-підрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та їх різновиди.	9-10	9	2	2										
Тема 47. Безсполучникові складні речення і їх різновиди	11-12	8	2	2										
Тема 48. Багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку	13-14	6	2	2										
Тема 49. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень складного речення	15	6		2										
Разом за модулем 12			10	10				20						
Усього годин за 6 семестр		60	15	15				30						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Суспільна природа мови та мовної діяльності.	2
2.	Українська мова та її державний статус.	1
3.	Мовна політика в Україні.	1
4.	Мова як знакова система. Система і структура мови.	2
5.	Нормативні засади журналістського професійного мовлення.	1
6.	Український правопис: ретроспектива і сучасність. Мовні норми.	2
7.	Принципи правопису. Основні правила правопису (2019 року).	4
8.	Складнощі правопису слів та їх уживання в медіадискурсі.	2
9.	Фонетика й фонологія сучасної української мови та використання їхнього потенціалу в масмедіа. Практичне застосування фонетики в журналістській діяльності.	2
10.	Апарат мовлення – відділи, органи, функції. Поняття артикуляційної бази та її роль у відтворенні комунікативних технологій. Особливості артикуляційної бази української мови	2
11.	Сегментні одиниці мовленнєвого рівня. Склад.	2

12.	Суперсегментні одиниці як інструментарій ЗМІ. Наголос.	2
13.	Звуки в потоці мовлення та специфіка їх вживання у роботі журналіста.	2
14.	Правила вимови звуків сучасної української мови. Засоби милозвучності української мови в житті професійного комунікатора.	3
15.	Графічні засоби української мови та їх роль у ЗМІ.	2
16.	Лексикологія як розділ мовознавства. Лексикологія як лінгвістична дисципліна, предмет і завдання лексикології. Слово як одиниця лексичного рівня мови. Слово – знакова одиниця. Лексичне і граматичне значення.	2
17.	Склад лексики сучасної української мови за походженням	2
18.	Системні зв'язки у лексичному складі сучасної української мови. Парадигматичні зв'язки у лексиці.	2
19.	Стилістична диференціація лексики української мови.	2
20.	Фразеологія	3
21.	Тенденції розвитку сучасного українського лексикону.	2
22.	Лексикографія як прикладна наукова дисципліна. Розвиток української лексикографії. Найдавніші українські словники. Сучасний стан лексикографії в Україні. Загальна характеристика словників. Енциклопедичні й лінгвістичні словники.	2
23.	Морфологія. Предмет морфології. Граматичне значення слова та його структура.	2
24.	Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства	2
25.	Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	6
26.	Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	4
27.	Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови	4
28.	Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі	6
29.	Процесові поняття	2
30.	Службові частини мови (службові слова-морфеми) у ЗМІ	4
31.	Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості.	1
32.	Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.	2
33.	Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико-синтаксичними відношенням між компонентами.	2
34.	Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	2
35.	Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями.	2
36.	Двоскладне речення. Типи підметів та присудків; способи їх вираження.	2
37.	Однокладні речення і їх різновиди	2
38.	Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Неповні речення та їх різновиди.	2
39.	Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами.	2
40.	Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням	2
41.	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення	1
42.	Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень	2
43.	Складносурядні речення і їх різновиди.	2
44.	Складнопідрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та їх	2

	різновиди	
45.	Безсполучникові складні речення і їх різновиди	2
46.	Багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назви тем	К-сть год.
1.	Суспільна природа мови та мовної діяльності.	2
2.	Українська мова та її державний статус.	1
3.	Мовна політика в Україні.	1
4.	Мова як знакова система. Система і структура мови.	2
5.	Нормативні засади журналістського професійного мовлення.	1
6.	Український правопис: ретроспектива і сучасність. Мовні норми.	2
7.	Принципи правопису. Основні правила правопису (2019 року).	4
8.	Складності правопису слів та їх уживання в медіадискурсі.	2
9.	Фонетика й фонологія сучасної української мови та використання їхнього потенціалу в масмедіа. Практичне застосування фонетики в журналістській діяльності.	2
10	Апарат мовлення – відділи, органи, функції.	2
11	Поняття артикуляційної бази та її роль у відтворенні комунікативних технологій. Особливості артикуляційної бази української мови	2
12	Сегментні одиниці мовленнєвого рівня. Склад.	2
13	Суперсегментні одиниці як інструментарій ЗМІ. Наголос.	4
14	Звуки в потоці мовлення та специфіка їх вживання у роботі журналіста.	6
15	Правила вимови звуків сучасної української мови. Засоби милозвучності української мови в житті професійного комунікатора.	6
16	Графічні засоби української мови та їх роль у ЗМІ.	6
17	Понятійна основа лексичного значення. Слова з конкретним і абстрактним значенням. Багатозначні та однозначні слова.	4
18	Застаріла лексика: історизми (матеріальні архаїзми) й архаїзми (стилістичні архаїзми). Неологізми, їх різновиди і шляхи появи в мові. Оказіональні й потенційні слова.	4
19	Лексичні синоніми. Визначення синонімів. Логічна та лінгвістична основа антонімів. Різновиди часткових омонімів (омофони, омографи, омоформи).	6
20	Поняття про термінологізацію загальнонародної лексики і детермінологізацію терміна. Словники термінів. Професіоналізми, відмінності їх від термінів. Жаргонна лексика. Арго.	6
21	Типологія ідіом (фразеологічні зрощення, єдності, сполучення) та фразем (прислів'я, приказки, крилаті вислови). Стійкість і варіантність фразеологізмів.	4
22	Вживання фразеологізмів та їх трансформація.	4
23	Перекладні, тлумачні, етимологічні, фразеологічні словники. Словники синонімів, антонімів, паронімів.	2
24	Морфологія. Предмет морфології. Граматичне значення слова та його структура.	2
25	Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства	2
26	Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	4
27	Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	6
28	Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови	6
29	Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі	4
30	Процесові поняття	2
31	Службові частини мови (службові слова-морфемі) у ЗМІ	4

32	Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості. Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.	1
33	Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико- синтаксичними відношенням між компонентами.	2
34	Сурядні словосполучення. Виокремлення та аналіз підрядних та сурядних словосполучень.	2
35	Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	2
36	Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями.	2
37	Двоскладне речення. Типи підметів та присудків; способи їх вираження. Односкладні речення і їх різновиди.	2
38	Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Неповні речення та їх різновиди.	2
39	Повний синтаксичний аналіз простого речення.	2
40	Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами.	1
41	Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням.	2
42	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення.	2
43	Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень.	2
44	Складносурядні речення і їх різновиди.	2
45	Складнопідрядні речення (елементарні та багатокomпонентні) та їх різновиди.	2
46	Безсполучникові складні речення і їх різновиди.	2
47	Багатокomпонентні речення з різними видами зв'язку.	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Самостійна робота 1. Соціолінгвістичні дослідження у ЗМІ	12
2.	Самостійна робота 2. Нові стандарти мовного оформлення дописів на просторах інтернету	18
3.	Самостійна робота 3. Фонетичний портрет відомої людини.	7
4.	Самостійна робота 4. Милозвучність української мови. Таблиця милозвучності Івана Огієнка	8
5.	Самостійна робота 5. Пряме і переносне значення слова медіатексту	30
6.	Самостійна робота 6. Сучасна словникова база України	15
7.	Самостійна робота 7. Словотворення в медіатекстах	20
8.	Самостійна робота 8. Новітні тенденції вживання частин мови в медіапросторі	40
9.	Самостійна робота 9. Словосполучення	9
10.	Самостійна робота 10. Просте неускладнене речення	21
11.	Самостійна робота 11. Просте ускладнене речення	10
12.	Самостійна робота 12. Складне речення	20

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- поточне та модульне тестування;

- самостійні роботи;
- практичні роботи;
- індивідуальні завдання;
- командні проекти;
- презентації та виступи на наукових заходах.

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод проблемного викладу;
- метод пошуку;
- метод командної роботи.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні тенденції розвитку мови		
Практичне заняття 1. Суспільна природа мови та мовної діяльності. Мова і професія.	ПР 4, 8, 11, 14, зокрема й знати значення мови для журналіста, розуміти і реалізовувати статус української мови як державної, знати мовну політику в Україні, чинне мовне законодавство, розуміти, чому мова – знакова система і як	10
Практичне заняття 2. Українська мова та її державний статус. Мовна політика в Україні		20
Практичне заняття 3. Мова як знакова система. Система і структура мови		10
Самостійна робота 1.		30
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Літературна норма і мовна практика		
Практичне заняття 4. Мовна культура журналіста. Нормативні засади журналістського професійного мовлення	ПР 4, 8, 11,14, 15, зокрема й знати нормативні засади професійного мовлення журналіста, оволодіти нові правила українського правопису редакції 2019 року, уміти їх застосовувати в типових мовленнєвих ситуаціях	5
Практичне заняття 5. Український правопис: ретроспектива і сучасність. Принципи правопису.		5
Практичне заняття 6. Поняття мовних норм. Основні правила правопису (2019 року).		15
Практичне заняття 7. Складнощі правопису слів та їх уживання в		10

медіадискурсі.		
Самостійна робота 2.		35
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за 1 семестр	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 3. Фонетичний рівень мовної системи та його роль у ЗМІ		
Практичне заняття 9. Фонетика й фонологія сучасної української мови та використання їхнього потенціалу в масмедіа. Практичне застосування фонетики в журналістській діяльності.	ПР 4, 8, 11, 14, а також знати сегментні й суперсегментні одиниці фонетичного рівня української літературної мови, актуалізувати знання й уміння, употужнити навички правильного наголошування слів	5
Практичне заняття 10. Апарат мовлення – відділи, органи, функції.		10
Практичне заняття 11. Поняття артикуляційної бази та її роль у відтворенні комунікативних технологій. Особливості артикуляційної бази української мови		5
Практичне заняття 12. Сегментні одиниці мовленнєвого рівня. Склад.		10
Практичне заняття 13–14. Суперсегментні одиниці як інструментарій ЗМІ. Наголос.		20
Самостійна робота 3.		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Вимовна норма та її застосування в журналістській діяльності		
Практичне заняття 15–17. Звуки в потоці мовлення та специфіка їх вживання у роботі журналіста.	ПР 4, 8, 11, 14, 15, крім того знати артикуляцію кожного звука мови й вміння правильно вимовляти звуки й звукосполучення, вдосконалити артикуляційну базу, актуалізувати знання й уміння щодо засобів милозвучності української мови, употужнити навички їх застосування	15
Практичне заняття 18–20. Правила вимови звуків сучасної української мови. Засоби милозвучності української мови в житті професійного комунікатора.		30
Практичне заняття 21–23. Графічні засоби української мови та їх роль у ЗМІ.		15
Самостійна робота 4.		10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	

Екзамен	30
Всього за 2 семестр	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 5.		
Практичне заняття 24. Лексикологія як розділ мовознавства.	ПР 4, 8, 11,14, 15, а також знати лексичну систему української мови, взаємозв'язками між словами та їхніми значеннями, розуміти поняття гіперо-гіпонімічного ряду, синонімів і квазісинонімів, які входять до його складу, структуру термінів, лексико-граматичні класи слів тощо	5
Практичне заняття 25–27. Склад лексики сучасної української мови за походженням		15
Практичне заняття 28–30. Системні зв'язки у лексичному складі сучасної української мови.		15
Практичне заняття 31–33. Стилїстична диференціація лексики української мови.		15
Самостійна робота 5.		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 5		100
Модуль 6. Українська фразеологія і лексикографія		
Практичне заняття 34–35. Фразеологія як лінгвістична дисциплїна.	ПР 4, 8, 11,14, 15, а також розуміти українську фразеологію як систему, знати сучасні тенденції в трактуванні фразеологічних одиниць; простежувати динамізм мовленнєвих процесів, що стають мовними явищами; осмислити формування української фразеології; стилїстику і конотацію українських фразеологізмів для використання в медіатекстах; походження і джерела української фразеології	20
Практичне заняття 36. Тенденції розвитку сучасного українського лексикону.		10
Практичне заняття 37–38. Лексикографія як прикладна наукова дисциплїна. Розвиток української лексикографії.		20
Самостійна робота 6.		20
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 6		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Всього за 3 семестр	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

4 семестр

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 7. Морфологія як розділ мовознавства. Морфеміка, словотвір		
Практичне заняття 39. Морфологія. Предмет морфології. Граматичне значення слова та його структура.	ПР 4, 8, 11,14, 15, а також розуміти національномовну специфіку механізмів словотворення та основні тенденції в сучасному словотворі, зв'язок словотвору та суспільних процесів, роль словотвору в збагаченні словникового фонду сучасної	5
Практичне заняття 40. Морфеміка як рівень мовної системи та як		10

розділ мовознавства	української мови; уміти використовувати	
Практичне заняття 41–43. Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	словотвірні моделі для творення слів на позначення нових явищ або для заміни запозичених	35
Самостійна робота 7.		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 7		100
Модуль 8. Лексико-граматичні класи в масмедійному дискурсі: традиції і новації		
Практичне заняття 44–45. Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	ПР 4, 8, 11,14, 15. Крім того, знати нові тенденції в морфологічних норм, їх реалізацію в медіатекстах, а також національно марковані граматичні форми; уміти правильно вживати форми слів відповідно до системи словозміни іменних частин мови та дієслова; виявляти міжчастиномовні омоніми та аналізувати їх з погляду морфології; виправляти граматичні помилки в текстах різних стилів: розвинути практичні вміння правильного використання морфологічних норм як в усному, так і в писемному мовленні.	10
Практичне заняття 46–48. Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови		15
Практичне заняття 49–50. Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі		10
Практичне заняття 51. Процесові поняття		5
Практичне заняття 52–53. Службові частини мови (службові слова-морфеми) у ЗМІ		10
Самостійна робота 8.		20
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 8		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за 4 семестр		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

5 семестр

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 9. Словосполучення		
Практична робота 1. Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі розуміти та розрізняти типи синтаксичних зв'язків та їх особливості. Уміти розрізняти словосполучення як синтаксичну одиницю та різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою	10
Практична робота 2 Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі розуміти та розрізняти підрядні та сурядні словосполучення. Уміти виокремлювати та аналізувати підрядні та сурядні словосполучення	10
Практична робота 3 Підрядні словосполучення, їх типи за	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі розрізняти підрядні словосполучення, їх	10

частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико-синтаксичними відношенням між компонентами	типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико-синтаксичними відношенням між компонентами	
Самостійна робота 9.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти робити повний аналіз усіх типів словосполучень	40
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 9		100
Модуль 10. Просте неускладнене речення		
Практична робота 1. Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі знати речення як основну синтаксичну одиницю, його ознаки. Розуміти аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	10
Практична робота 2 Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі знати класифікацію простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями; уміти скласти такі речення.	10
Практична робота 3 Двоскладне речення. Типи підметів та присудків; способи їх вираження	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти вирізняти двоскладне речення; знати типи підметів та присудків та способи їх вираження	10
Практична робота 4 Односкладні речення і їх різновид	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти односкладні речення і їх різновиди.	10
Практична робота 5 Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Неповні речення та їх різновиди.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти визначати в тексті другорядні члени речення; знати їхні типи та способи вираження. Уміти розрізняти неповні речення та їхні різновиди	10
Практична робота 6 Повний синтаксичний аналіз простого речення	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти та аналізувати усі типи простих речень у публіцистичному стилі	10
Самостійна робота 10.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти здійснювати повний синтаксичний аналіз простого речення.	10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 10		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за 5 семестр	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

6 семестр

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 11 Просте ускладнене речення		
Практична робота 1. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти просте ускладнене речення, вирізняти речення з однорідними	10

відокремленими членами.	членами та речення з відокремленими членами	
Практична робота 2. Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти речення із вставними і вставленими конструкціями та речення із звертанням, Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	10
Практична робота 3. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти здійснювати пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	20
Самостійна робота 11.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти здійснювати повний пунктуаційний та синтаксичний аналіз ускладнених речень	30
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 11		100
Модуль 12. Складне речення		
Практична робота1 Складносурядні речення і їх різновиди	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти класифікувати складносурядні речення і їх різновиди. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	10
Практична робота2 Складнопідрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та їх різновиди.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти складнопідрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та знати їхні різновиди. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	10
Практична робота3 Безсполучникові складні речення і їх різновиди	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти розрізняти безсполучникові складні речення і їхні різновиди. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі	10
Практична робота4 Багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі розуміти та вміти розрізняти багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	10
Практична робота 5Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень складного речення	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі уміти здійснювати повний пунктуаційний та синтаксичний аналіз складних речень різних типів	10
Самостійна робота 12.	ПР 4, 8, 11,14, 15. У тому числі розуміти та вміти розрізняти складні речення речення з різними видами зв'язку. Уміти складати такі речення та знаходити в публіцистичному стилі.	20
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 12		100

Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен	30
Всього за 6 семестр	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в он-лайн режимі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn –

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3502>;

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2730>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3013>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1485>

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);

- електронні ресурси:

- <https://nubip.edu.ua/node/2394> – інформаційний портал бібліотеки НУБіП України

- <https://nubip.edu.ua/node/17325> – електронна бібліотека НУБіП України

- <http://www.nbuv.gov.ua/> – інформаційний портал Національної бібліотеки України ім.

В. І. Вернадського.

- <http://journalib.univ.kiev.ua/> – електронна бібліотека Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка

- <http://j-school.kiev.ua> – сайт Могілянської школи журналістики Національного університету “Києво-Могілянська академія”.

- <http://hklib.npu.edu.ua/> – інформаційний портал Наукової бібліотеки національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
- <https://rada.gov.ua/> – Законодавство України. Офіційний портал Верховної Ради України.
- <http://www.mon.gov.ua> – офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України.
- <http://www.ifj.org>. – Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists).
- <https://www.aup.com.ua/category/library> – сайт Академії Української преси.
- <https://detector.media/> – матеріали сайту ДетекторМедіа.
- <http://www.academia.edu> – мережа для пошуку наукової літератури Academia
- <http://www.researchgate.net> – мережа для пошуку наукової літератури Research Gate
- <http://www.scholar.google.com> – мережа для пошуку наукової літератури Google Scholar

Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?11=68. Українська мова. 6.Енциклопедія. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/

- Підручники та навчальні посібники.

Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Бойко М. І. Синтаксис сучасної української мови: навчальний посібник. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024.

- інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.

Вовченко Г. В. «Синтаксис складного речення сучасної української літературної мови» Методичні рекомендації зі схемами розборів Ужгород, 2023

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література до розділу «Практика усного мовлення»

Базова

1. Ажнюк Б. Інновації в системі української мови та тенденції її розвитку. *Освіта і управління*. Київ: ЗАТ «ВПОЛ», 2008. Т. 11. № 2-3. С. 37-42.
2. Азарова Л. Є., П'яст Н. Й., Радомська Л. А. Українська мова. Складні вживання (найновіші рекомендації): навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 90 с.
3. Баденкова В., Зинякова А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Акцентологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Миколаїв : МНУ, 2017. 279 с.
4. Баранник Д. Х. Українська мова на межі століть. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 3-17.
5. Бондар О.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посібн. Київ : Академія, 2006. 367 с.
6. Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2012. 160 с.
7. Глазова О. П. Українська орфографія : навчальний посібник. Харків : Веста : Ранок, 2005. 384с.
8. Глуховцева К.Д. Складні питання сучасної української літературної мови : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2008. 260 с.
9. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2014. 124с.
10. Городенська К. Г., Кочукова Н. І., Куцак Г. М. Довідник з української мови (найновіші рекомендації). К., Слов'янськ: Вид-во «Друкарський двір», 2015. 156 с.
11. Зинякова А. Історія української мови: Загальні питання історії української мови. Історична фонетика : [навчальний посібник]. Миколаїв : Видавництво ЧНУ імені Петра

Могили, 2017 188 с.

12. Зинякова А.А. Історична граматика української мови: Вступ. Фонетика: навчальний посібник. Миколаїв : Редакційно-видавничий відділ МДУ, 2009. 68 с.

13. Зинякова А.А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія: навчально-методичний посібник. Миколаїв : Видавництво НУК, 2011. 163 с.

14. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Історія української літературної мови / Упорядн. М.С. Тимошик. Київ, 2004. 436 с.

15. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Літера ЛДТ, 2011. 560 с.

16. Кочукова Н. Мова засобів масової комунікації: історія і сучасність (для забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)): навчальний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 137 с.

17. Кочукова Н. Редагування в засобах масової комунікації (для забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)): навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2018. 115 с.

18. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоепія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. Видання 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 108 с.

19. Скляренко В. Г. Історія українського наголосу. Іменник. Київ : Наукова думка, 2006. 710 с.

20. Скляренко В.Г. Історія українського наголосу. Дієслово. Київ : Наукова думка, 2017. 703 с.

21. Спанатій Л. С., Тимченко М.П. Фонетика, фонологія, орфоепія, графіка й орфографія: навчальний посібник. Миколаїв : МДУ, 2014. 112 с.

22. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л.І. Мацько, М. Я. Плющ, Н.І. Тоцька [та ін.]. / За ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 2002. 439 с.

23. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

24. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н. Я. Грипас [та ін.]. / За ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища школа, 2009. 430 с.

25. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.]. / За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2005. 488 с.

26. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко [та ін.]. Київ : Знання, 2013. 340 с.

27. Шкуратяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб. Київ : Вища школа, 2010.

28. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста: навч. посібник. Львів: ПАІС, 2004. 332 с.

Допоміжна література

1. Асіїв Л. Морфонологія: проблеми і перспективи дослідження. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2011. Випуск 52. С. 296–305.

2. Багмут А.Й., Бровченко Т.І., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. Київ, 1994.

3. Берковець В.В. Словникове і фонетичне слово в сучасній українській мові. *Дивослово*. 1999. № 1. С. 10–11.

4. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. 154 с.

5. Вербич Н. Напрями дослідження інтонації. *Українська мова*. 2006. №1. С. 82–90.

6. Видайчук Т.Л. З історії формування фонетичного принципу сучасного українського правопису. *Сучасні мови і світ*. Київ, 2000. С. 34–44.

7. Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. Київ, 1984.

8. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: Історія, сучасність та комп'ютерні технології: Навчальний посібник. Харків, 2004. 164 с.

9. Задорожний В. Проблеми наголошення: від теорії до практики мовнокористування. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 5. С.146–152.
10. Задорожний В.Б. Як наголошення збагачує мову. *Культура слова*. 2002. Вип. 60. С. 18–23.
11. Космеда Т.А. Графічні системи слов'янських мов: взаємовплив та прагматика. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. Вип. 266. Т. 278. С. 63–67.
12. Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів, 2005. 175 с.
13. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Евфонічність української мови. *Рідні джерела / Освітній науково-методичний журнал*. Київ, 2003. №2. С. 23–25.
14. Ражда О.Т. Евфонія в системі засобів виразності мовлення. *Вивчаємо українську мову та літературу*. № 26 (354) вересень 2013 р. С. 4–7.
15. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. Підручник. Київ, 2001. 392 с.
16. Сербенська О.А. Складні випадки наголошування слів. *Урок української*. 2004. № 7. С. 24–26.
17. Ткаченко О. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. Київ : Наук. думка, 2014. 512 с.
18. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. Київ, 1995.
19. Тоцька Н.І. Засоби милозвучності української мови. *Урок української*. 2003. № 10. С. 29–32.
20. Фаріон І. Правопис – корсет мови? Український правопис як культурно-політичний вибір. Львів : Свічадо, 2004. 103 с.
21. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. Харків, 2002. 1054 с.
22. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. Київ, 2000.

Довідкова література

1. Библів Н.І. Букву «Г» не забувайте. Тлумачний словник [Електронний ресурс]. Полтава : ПОППО, 2009. 75 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
4. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ : Вид. центр «Просвіта», 2000. 128 с.
5. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник. Київ : Либідь, 1995. 192 с.
6. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання. Київ. 1989. 217 с.
7. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
8. Горпинич В. О. Словник географічних назв України (Топоніми та відтопонімні прикметники): Близько 25000 слів. Київ : Довіра, 2001. 526 с.
9. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. 340 с.
10. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. Львів, 2007. Київ : Знання, 2004. 367 с.
11. Довідник з культури мови / За редакцією С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 395 с.
12. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
13. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ : Наукова думка, 2004. 202 с.

14. Калачник В. С., Савченко Л. Г. Українсько-російський словник наголосів. Харків : Каравела, 1997. 112 с.
15. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови», 2-ге видання доповнене й опрацьоване. Київ : «Українська Книга», 2000. 480 с.
16. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.
17. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
18. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. школа, 1984. 629 с.
19. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / Уклад.: М. М. Пешак та ін. Київ, 2001. 123 с.
20. Російсько-український словник : у 4 т. / І. С. Гнатюк, С. І. Головащук, В. В. Жайворонок та ін. Київ : Знання, 2011–2014.
21. Російсько-український словник-довідник. Київ : Довіра, 2005. 941 с.
22. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ. 1989. 219с.
23. Словник української мови. Ред. В. В. Жайворонок. — Київ : Просвіта, 2012. 1320с.
24. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наукова думка, 2003. 1096 с.
25. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навч. кн. «Богдан», 2000. 88 с.
26. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. Київ. 2003. 195 с.
27. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2000. 752 с.
28. Український орфографічний словник: Орфографічний словник української мови: Близько 143 000 слів / За ред. Л. М. Полюги. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Довіра, 2002. 1006 с.
9. ГРАК, Генеральний регіонально анотований корпус української мови. [Переглянути онлайн](#).
10. Український національний лінгвістичний корпус. [Онлайн](#).
11. Корпус інтернет-текстів українською мовою. [Онлайн](#).
12. Корпус української мови з порталу Мова.інфо. [Онлайн](#).
13. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — [Словники України Online](#).
14. Українські словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів rozum.org.ua.
15. Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info.
16. Українські словники на сайті [Словопедія](#).
17. Багатомовний онлайн словник [Glosbe](#).
18. Портал словників української мови СЛОВНИК.ua. [Онлайн](#).
19. Словники української мови онлайн [на WorldwideDictionary.org](http://наWorldwideDictionary.org).
20. Публічний електронний словник української мови «УКРЛІТ.ORG». [Онлайн](#).

Література до розділу «Лексичні норми сучасної літературної мови»

Основна

1. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Харків, 2004. 143 с.
2. Жовтробрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Київ: Вища шк., 1972. 402 с.
3. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії. Київ, 1961. 265 с.
4. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ: Наук. думка, 1973. 280 с.
5. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ, Н. І. Тоцька [та ін.]. / За ред. А. П. Грищенка. Київ: Вища шк., 2002. 439 с.
6. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас [та ін.]. / За ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища шк., 2005. 430 с.
7. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.]. / За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2005. – 488 с.

8. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко [та ін.]. Київ: Знання, 2013. 340 с.
9. Сучасна українська літературна мова: У 5-ти кн. / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ: Наук. думка, 1973. Кн. 4: Лексика і фразеологія. 440 с.
10. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посібн. / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. Київ: Академія, 2006.

Допоміжна

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія: навч. посіб. Харків: Вища шк. Вид-во при ХДУ. 1988. 134 с.
2. Баран Я. Фразеологія у системі мови. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 176 с.
3. Векуа Н. Антонімія як лексико-семантичне явище. *Дивослово*. 2007. № 6. С. 26-32.
4. Воронова М. Варіанти фразеологізмів у журналістському творі. *Урок української*. 2007. № 6. С. 25–26.
5. Врублевська Г. Суржик як елемент міської субкультури. *Урок української*. 2002. № 11–12. С. 12–13. 17.
6. Горбач О. Арго в Україні. Львів: Інститут українознавства імені І. Крип'якевича, 2006. 688 с.
7. Демський М. Українські фраземи й особливості їх творення. Львів–Краків–Париж: Прогрес, 1994. 62 с.
8. Демченко В. Арго як органічний елемент повсякденної української мови. *Дивослово*. 2010. № 5. С. 34–38.
9. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови. Київ: Наукова мова, 1983. 156 с.
10. Жайворонок В. В. Запозичена лексика в українській мовній картині світу: Мова у слов'янському культурному просторі. Умань, 2002. 412 с.
11. Колоїз Ж. В. Українська okazіональна деривація: монографія. Київ: Акцент, 2007. 311 с.
12. Куляс П. Мода на архаїзми. *Дивослово*. 2002. № 1. С. 17.
13. Левицький В. В. Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження. *Мовознавство*. 2003. № 4. С. 17-25.
14. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови: семантична структура слова. Харків, 1977. 115 с.
15. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Л., 2002. 21 с.
16. Мартос С. А. Молодіжний сленг: міф чи реальність? *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2004. № 11. С. 12–15.
17. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і «язиком». 2-ге вид., зі змінами і допов. Київ: Видавн. дім «КМ Академія», 2019. 232 с.
18. Масенко Л. Українська жаргонологія: проблеми становлення. *Українська мова та література*. 2006. № 38. С. 3-5.
19. Матвіяс І. Г. Діалектна основа лексики і фразеології в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 23-27.
20. Мацько Л. З якою лексикою вступаємо в ХХІ століття? *Урок української*. 2000. № 8. С. 14-17.
21. Скляренко В. Г. Дослідження з етимології та історичної лексикології української мови. Київ: Наук. думка, 2017. 660 с.
22. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ: Наукова думка, 1973. 280 с.
23. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг. Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 463 с.
24. Стишов О. А. Основні джерела поповнення фразеологічного складу української мови кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Мовознавство*. 2015. № 1. С. 33-47.

25. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
26. Стратулат Н. В. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови. *Мовознавство*. 2007. №3. С.69-77.
27. Товстенко В. Р. Просторіччя в українській мові як структурно-функціональне явище. К.: Ін-т укр. мови. НАНУ України, 2003. 278 с. 60.
28. Томіленко Л. М. Суржик як об'єкт наукових досліджень і дискусій. *Мовознавство*. 2014. № 4. С. 69-80.
29. Чучвара А. Вплив просторіччя на формування прізвиськ у соціогрупі «школяр». *Мова і суспільство*. 2016. Вип. 7. С. 85-92.
30. Шумейкіна А. Сучасний український сленг: конотативний аналіз. *Дивослово*. 2010. № 7. С. 31-35.

Словники і довідники

Тлумачні та термінологічні словники української мови

1. Багмут А. Словник синонімів української мови. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1982. Т. I: А-П.
2. Биби́к С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. Словник епітетів в українській мові. Львів, 1998.
3. Білецький-Носенко Н. Словник української мови / Підгот. до вид. В. В. Німчук. Київ, 1996.
4. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ, 1986.
5. Демська О. М., Кульчинський І. М. Словник омонімів української мови. Львів, 1996.
6. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови. Львів; Краків; Париж, 1993.
7. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ, 1993.
8. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз. Київ, 1985.
9. Короткий тлумачний словник української мови / За ред. Д. Г. Гринчишина. – Київ, 1998.
10. Кочерган М. Словник російсько-українських міжмовних омонімів («фальшиві друзі перекладачів»). Київ, 1997.
11. Новий тлумачний словник української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко: У 4 т. – Київ, 1998.
12. Погиба Л. М. Словник антонімів / За ред. Л.С. Паламарчука. Київ, 1987.
13. Російсько-український словник синонімів / Укл. Н. Н. Башнякова, Г. П. Вишневська, М. М. Пилинський та ін. / За ред. М.М. Пилинського. Київ, 1995.
14. Словарь української мови; У 4 т. / Ред. з додатком власного матеріалу Б. Грінченка. Київ, 1907-1909 (перевидано: Київ, 1996, 1997).

Термінологічні словники (рекомендовані для журналістів)

1. Галич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ, 1985.
2. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. Львів, 1974.
3. Дорошенко М., Станиславський М., Страшкевич П. [Російсько-український] Словник ділової мови Харків, Київ, 1930 (перевидано: Мюнхен, 1993).
4. Куньч З. Риторичний словник. Київ, 1997.
5. Лесин В. М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. Київ, 1965.
6. Літературознавчий словник-довідник. Київ, 1997.
7. Сучасна українська мова. Довідник / За ред. О. Пономарева. Київ, 1993.

Словники іншомовних слів

1. Доманицький В. Словарик. Пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів. Київ, 1906.
2. Коломієць М. П., Молодова Л. В. Словник іншомовних слів. Київ, 1998.
3. Кузеля З., Чайковський М. Словар чужих слів. Чернівці, 1919.
4. Пиптенко З. Словник чужих слів, що вживаються в українській мові. Київ, 1906.

5. Словник іншомовних слів / За ред. І. В. Льохіна і Ф. М. Петрова. Київ, 1951.
6. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Київ, 1985.
7. Словник чужомовних слів / За ред. О. Бадана Яворенка. Харків; Київ, 1932.
8. Словник чужомовних слів, що увійшли в мову українську. Київ, 1924.
9. Штена П. Словник чужослів. Знадібки. Торонто, 1977.

Орфографічні словники української мови (сучасні)

1. Орфографічний словник української мови: Близько 120 тис. слів. Київ, 1994.
2. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання / За ред. В. М. Русанівського. Київ, 1989.
3. Голоскевич Г. Правописний словник. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто. Львів, 1994.
4. Пономарів О. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар. Київ, 1997.

Орфоепічні словники

1. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ, 1995.
2. Горпинич В. А. Русско-український орфоэпический словарь / Под. ред. В. М. Русановского. Київ, 1992.
3. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. Київ, 1984.
4. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. Київ, 1973.

Російсько-українські перекладні словники (сучасні)

1. Ганич Д. І., Олійник І. С. Російсько-український і українсько-російський словник. 6 те вид. Київ, 1992.
2. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ, 1999.
3. Практичний російсько-український словник / Уклад. П. Г. Гопченко, Л. Й. Ягодзінський. Київ, 1993.
4. Російсько-український словник: В 3 т. Київ, 1970. Т. 1-3.
5. Російсько-український словник: В 3 т. 2-ге вид. Київ, 1980-1988. Т. 1-3.
6. Українсько-російський словник: В 6 т. Київ, 1953-1963. Т. 1-6.

Фразеологічні словники

1. Батюк Н.О. Фразеологічний словник. Київ, 1966.
2. Коваль А. П., Коптілов В. В. Крилаті вислови в українській літературній мові. Київ, 1975.
3. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів. Київ, 1988.
4. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник. Київ, 1971.
5. Підмогильний В., Плужник Є. Російсько-український фразеологічний словник. Київ, 1927 (перевидано: Київ, 1993).
6. Прислів'я та приказки: У 3 т. / Упоряд. М. М. Пазяк. Київ, 1989-1991.
7. Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови: У 2 т. Київ, 1984. Т. 1-2.
8. Українські приказки, прислів'я і таке інше / Спорудив М. Номис. СПб., 1864.
9. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник / Уклад. І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. 2 ге вид. Київ, 1993.
10. Фразеологічний словник української мови: У 2т. Київ, 1993.

Історичні та етимологічні словники

1. Етимологічний словник української мови: У 7 т. Київ, 1982-1989. Т. 1-3.
2. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови: У 4 т. Вінніпег; Канада, 1979, 1995.
3. Словник староукраїнської мови XIV-XV ст.: У 2 т. Київ, 1977-1978.
4. Словник української мови XVI першої половини XVII ст. Львів, 1994-1996.
5. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: В 4 т. / Пер. с нем. и доп. О. Н. Трубачева. Москва, 1964-1973.

6. Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд / Под ред. О. Н. Трубачева. Вып. 1-23. Москва, 1974-1996.

Ономастичні словники

1. Редько Ю.К. Довідник українських прізвищ. Київ, 1968.
2. Скрипник Л. Г., Дзятківська П. П. Власні імена людей. Словник-довідник. Київ, 1986.
3. Українсько-російський і російсько-український словник власних імен / За ред. Л.Г. Скрипник. Київ, 1976.
4. Янко М. Т. Топонімічний словник-довідник Української РСР: У 3 т. Київ, 1973.

Інші словники

1. Бутенко М. П. Словник асоціативних значень іменників в українській мові. Львів, 1989.
2. Ващенко В. С., Поповський А.М. Українізми в російських народних говорах. Дніпропетровськ, 1994.
3. Лисенко П. С. Словник діалектної лексики середнього і східного Полісся. Київ, 1961.
4. Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. Київ, 1984.
5. Пиркало С. Перший словник українського молодіжного сленгу. Київ, 1998.

Українські енциклопедичні видання

1. Енциклопедія українознавства / Гол. ред. П. Кубійович: В 11 т. Париж; Нью-Йорк, 1955-1995. (Т. 1-7 перевидано: Львів, 1993-1997).
2. Онацький Є. Українська мала енциклопедія. Буенос-Айрес, 1957-1967.
3. Українська загальна енциклопедія / За гол. ред. І. Раковського. Львів; Станіславів; Коломия, 1929-1935.
4. Українська радянська енциклопедія: У 12 т. Київ, 1977-1985.
5. Український радянський енциклопедичний словник: У 3 т. Київ, 1966-1968.

Довідники

1. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. Київ, 2000.
2. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. Львів, 1996.
3. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. Київ, 1990.
4. Миронченко В. Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. Київ, 1984.
5. Непійвода Н. Сам собі редактор. Порадник з української мови. Київ, 1998.
6. Шевченко Л. Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. Київ, 1993.
7. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ: Наук. думка, 2010. 432 с.
8. Бодик О. П. Сучасна українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навч. посіб. / О.П. Бодик, Т.М.Рудакова. – К. : Центр учбової літератури, 211. – 416 с.
9. http://shron.chtyvo.org.ua/Bodyk_Ostap/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Leksykologhiia_Frazeolohiia_Leksykohrafiia.pdf

Література до розділу «Морфологічні норми сучасної літературної мови»

Основна

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія: Підручник. — К.: Либідь, 1993. — 336 с.
2. Бойко В. М. Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навч. Посіб. / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко. – Київ : Академвидав, 2014. – 246 с. – (Серія «Альма-матер»).
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. — К., 1982.
4. Вихованець І. Р. Таїна слова. — К: Рад. Шк., 1990.— 284 с.

5. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академ. Граматика укр. Мови / І. Вихованець, К. Городенська; за ред. І. Вихованця. — К.: Унів. Вид-во «Пульсари», 2004. — 400 с.
6. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. — Київ: Наукова думка, 1988. — 256 с.
7. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підр. Для студ. Вищ. Навч. Заклад. / В. О. Горпинич. — К.: ВЦ «Академія», 2004. — 336 с. 110
8. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української мови. Частина І. К.: «Радянська школа», 1965. — 286 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: Монографія. — Донецьк, 1996.
10. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навч. Посібник для студ. Вищ. Навч. Закл. / О. С. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С. О. Карамана. — К.: Літера ЛДТ, 2011. — 560 с.
11. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. — Вид. 2-е, уточн. і доп. — Вінниця: Поділля-2000, 2003.
12. Леонова М. В. Сучасна українська мова: морфологія: Навчальний посібник. — К.: «Вища школа», 1983. — 265 с.
13. Мойсієнко А. К., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник. — К.: Знання, 2010. — 374 с.
14. Москаленко Н. А., Фащенко М. М., Смагленко Ф. Н. Українська сучасна літературна мова: Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз. — Київ-Одеса, 1980.
15. Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г. М. Граматика української мови. Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2007. — 544 с.
16. Пентилюк М. І., Іващенко О. В. Українська мова: Підручник-комплекс / М. І. Пентилюк, О. В. Іващенко. — К.: Ленвіт, 2001. — 352 с.
17. Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. — К.: Вища шк., 2005. — 286 с.
18. Плющ М. Я., Бевзенко С. П., Грипас Н. Я. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.. — К.: Вища шк., 2003. — 430 с.
19. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова: Підручник. — К.: Либідь, 2001. — 400 с.
20. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / За заг. Ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1969.

Допоміжна

1. Волощак М. Неправильно-правильно: Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. — К.: Укр. Видавнича спілка, 2000. — 265 с.
2. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. — К.: Наукова думка, 1982. — 248 с.
3. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. — К.: Наукова думка, 1978. — 207 с.
4. Загнітко А. П. Морфологічні категорії іменника в синтагматиці і парадигматиці. — К.: НМК ВО, 1989. — 63 с.
5. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. — Вид. 2-ге випр. і доп. — Донецьк: ДонНУ, 2007. — 219 с.
6. Загнітко А. П. Структура та ієрархія валентних значень дієслова. — К.: НМК ВО, 1990. — 64 с.
7. Загнітко А. П. Дієслівні категорії в синтагматиці і парадигматиці. — К.: НМК ВО, 1990. — 132 с.
8. Загнітко А. П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії). — К.: Інститут системних досліджень освіти, 1993. — 343 с.
9. Кучеренко І. К. Категорія відмінка в сучасній українській мові. — Львів: Вид-во Львів. Ун-ту, 1961. — 52 с.

10. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. – [2-ге вид.]. – К. : Вид-во «Укр. Енцикл-я» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
11. Український правопис: / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. — К.: Наук. Думка, 2012. — 288 с.
12. Шкурятяна, Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс [Текст] : навч. Посіб. Для студ. Нефілол. Спец. Вищ. Навч. Закл. / Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. — К. : Вища школа, 2007. — 823 с.
13. Ющук І. П. Українська мова. — К.: Либідь, 2004. — 640 с.
14. Ющук І. П. Українська мова. Вправи: Навч. Посібник. — К.: Либідь, 2009. — 368 с.112
15. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2000. — 254 с.
16. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. — К.: «Рідна мова», 1998. — 223 с.
17. Мислива-Бунько І. Складні слова в мові сучасної української преси: структура та стилістичні функції : автореф. Дис. ... на здобуття наук. Ст. канд. Філол. наук. Луцьк, 2014. 18 с.
1. https://www.academia.edu/Documents/in/мова_ЗМІ_лексичні_та_словотвірні_процеси_в_мові_ЗМІ_культура_мови_ЗМІ
2. Словник українських прийменникових колокацій [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mova.info/sl_spol.aspx.
3. «Словники України» on-line [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
4. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-15. (А-Обміль) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ulif.org.ua>
5. Лінгвістичний портал «Mova.info» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mova.info/Page.aspx?II=61>.

Література до розділу «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» (Основна

1. Козачук Г. О. Українська мова: Практикум. Київ : Вища шк., 2008. 414 с.
2. Новий український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.
3. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: [навч. посібник для вузів] / редкол. Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
4. Українська мова: [енциклопедія] / редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
5. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс: [навч. посіб.]. Київ : Вища шк., 2006. 326 с.
6. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. для вузів. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. Київ : Академія, 2004. 406 с.

Допоміжна

- 1.Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви: [монографія]. Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. 327 с.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантикосинтаксична структура речення. Київ : Вища школа, 1983. 283 с.
3. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.
4. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2006. 378 с.
1. Іваницька Н. І. Нариси з синтаксису української мови. Вінниця : ВДПУ ім.

М. Коцюбинського, 2011. 183 с.

2. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні. Чернівці, 2011. 389 с.

3. Пещак М. М. Комунікативний синтаксис. Київ : Довіра, 2000. 150 с.